

POLITYKA ZWALCZANIA NADUŻYĆ FINANSOWYCH W WOJEWÓDZKIM URZĘDZIE PRACY W TORUNIU

PREAMBUŁA

Niniejszy dokument określa politykę Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Toruniu w zakresie zapobiegania i przeciwdziałania nadużyciom finansowym, w tym korupcji, konfliktom interesów, zmowie, wymuszaniu, obstrukcji, praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu.

§ 1. PODSTAWY PRAWNE

1. Podstawa prawna Polityki Zwalczenia Nadużyć Finansowych wynika z następujących regulacji prawnych, m.in.:
 - 1) w zakresie ustawodawstwa unijnego:
 - Artykuł 325 **Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej**, Rozdział 6: Zwalczenie nadużyć finansowych, Dz. Urz. UE C 202 z dnia 7 czerwca 2016 r.;
 - **Konwencja o ochronie interesów finansowych Wspólnot Europejskich**, sporządzona w Brukseli dnia 26 lipca 1995 r., Protokół do Konwencji o ochronie interesów finansowych Wspólnot Europejskich z dnia 26 lipca 1995 r., sporządzony w Dublinie dnia 27 września 1996 r., Protokół w sprawie interpretacji w trybie orzeczenia wstępnego przez Trybunał Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich Konwencji o ochronie interesów finansowych Wspólnot Europejskich z dnia 26 lipca 1995 r., sporządzony w Brukseli dnia 29 listopada 1996 r., oraz Drugi Protokół do Konwencji o ochronie interesów finansowych Wspólnot Europejskich z dnia 26 lipca 1995 r., sporządzony w Brukseli dnia 19 czerwca 1997 r., Dz. Urz. z 2009 r. Nr 208 poz. 1603 (zwana dalej „konwencją”);
 - Rozporządzenie Rady (WE, Euratom) nr 2988/95 z dnia 18 grudnia 1995 r. **w sprawie ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich**, Dz. Urz. UE L 312 z dnia 23 grudnia 1995 r., str.1;
 - Rozporządzenie Rady (Euratom, WE) nr 2185/96 z dnia 11 listopada 1996 r. **w sprawie kontroli na miejscu oraz inspekcji przeprowadzanych przez Komisję w celu ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich przed nadużyciami**

finansowymi i innymi nieprawidłowościami, Dz. Urz. L 292 z dnia 15 listopada 1996 r., str. 2;

- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, EURATOM) nr 883/2013 z dnia 11 września 2013 r. **dotyczące dochodzeń prowadzonych przez Europejski Urząd ds. Zwalczenia Nadużyć Finansowych (OLAF)** oraz uchylające rozporządzenie (WE) nr 1073/1999 Parlamentu Europejskiego i Rady i rozporządzenie Rady Euratom) nr 1074/1999, Dz. Urz. UE L 248 z 18 września 2013 r, str.1, z późn. zm.;
 - Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego objętych zakresem Wspólnych Ram Strategicznych oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006, Dz. Urz. UE L 347 z 20 grudnia 2013, str. 320, z późn. zm., zwane dalej: „**rozporządzeniem ogólnym**”;
 - Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1304/2013 **w sprawie przepisów szczegółowych dotyczących Europejskiego Funduszu Społecznego** oraz uchylające rozporządzenie (WE) nr 1081/2006, Dz. Urz. L347 z dnia 20 grudnia 2013 r., z późn. zm.;
 - Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii, zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1296/2013, (UE) nr 1301/2013, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 1304/2013, (UE) nr 1309/2013, (UE) nr 1316/2013, (UE) nr 223/2014 i (UE) nr 283/2014 oraz decyzję nr 541/2014/UE, a także uchylające rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012, Dz. Urz. UE L 193 z dnia 30 lipca 2018 r., str.1, z późn. zm., zwane dalej: „**rozporządzeniem finansowym**”;
 - Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1371 z dnia 5 lipca 2017 r. **w sprawie zwalczania za pośrednictwem prawa karnego nadużyć na szkodę interesów finansowych Unii**, Dz. Urz. UE L 198 z dnia 28 lipca 2017 r.;
- 2) w zakresie ustawodawstwa krajowego:
- Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020, Dz.U. z 2020 r. poz. 818. z późn. zm., zwana dalej: „**ustawą wdrożeniową**”;

- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny, Dz. U. z 2022 r. poz. 1138 z późn. zm., zwana dalej: „Kk”;
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego, Dz. U. z 2022 r. poz. 1375 z późn. zm., zwana dalej: „Kpk”;
- Ustawa z dnia 10 września 1999 r. - Kodeks karny skarbowy, Dz. U. z 2022 r. poz. 859, 1301 z późn. zm., zwana dalej: „Kks”;
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, 2022 r. poz. 1634 z późn. zm. zwana dalej: „Ufp”;
- Ustawa z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych, Dz. U. z 2021 r. poz. 289 z późn. zm;
- Ustawa z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów, Dz.U. z 2021 r. poz. 275 z późn. zm., zwana dalej: „ustawą okik”;
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, Dz.U. z 2022 r. poz. 1233 z późn. zm.;
- Ustawa z 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych, 2022 r. poz. 1710 z późn. zm., zwana dalej: „ustawą Pzp”;
- Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne, Dz.U. 2022 poz. 1110 z późn. zm.;
- Ustawa z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu, Dz.U. z 2022 r. poz. 557 z późn. zm.;
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym, Dz.U. z 2022 r. poz. 1900;
- Ustawa z dnia 12 maja 2006 r. o ratyfikacji Konwencji Narodów Zjednoczonych przeciwko korupcji, przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 31 października 2003 r., Dz.U. 2006, nr 126, poz. 873;
- Ustawa z dnia 23 października 2013 r. o ratyfikacji Protokołu dodatkowego do Prawnkarnej konwencji o korupcji, sporządzonego w Strasburgu dnia 15 maja 2003r., Dz.U.2013, poz. 1464 oraz Protokół dodatkowy do Prawnkarnej konwencji o korupcji sporządzony w Strasburgu dnia 15 maja 2003 r., Dz.U. 2014, poz. 981;
- Ustawa z dnia 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej, Dz.U. 2022, poz. 813 z późn. zm.;
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2014 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania z wnioskiem o odstąpienie od wymierzenia kary pieniężnej lub jej obniżenie, Dz.U. 2015, poz. 81;
- Oświadczenie Rządowe z dnia 8 grudnia 2006 r. w sprawie mocy obowiązującej Konwencji Narodów Zjednoczonych przeciwko korupcji, przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 31 października 2003 r., Dz.U.

2007, nr 84 poz. 564, oraz Konwencja Narodów Zjednoczonych Przeciwko Korupcji, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z dnia 31 października 2003 r., Dz.U. 2007, nr 84 poz. 563;

3) w zakresie wewnętrznych regulacji WUP w Toruniu:

- Zarządzenie Nr 8/2021 Dyrektora Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Toruniu z dnia 29 marca 2021 r. **Procedura szacowania wartości zamówienia** niezależnie od źródła finansowania oraz udzielania zamówień na dostawy, usługi bądź roboty budowlane przy udziale środków unijnych od kwoty 20 tys. zł netto do progu wynikającego z art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 11 września 2019 - Prawo zamówień publicznych przez Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu, zmienione Zarządzeniem nr 9/2022 Dyrektora Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Toruniu z dnia 24 kwietnia 2022 r.;
- Zarządzenie Nr 12/2021 Dyrektora Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Toruniu z dnia 14.05.2021r. w sprawie wprowadzenia **Procedury udzielania zamówień publicznych** o wartości przekraczającej próg określony w art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 11 września 2019r. - Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 2019, z późn. zm.) przez Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu i obiegu dokumentów przetargowych, dokumentowania postępowań i gromadzenia dokumentacji w Wojewódzkim Urzędzie Pracy w Toruniu, zmienione Zarządzeniem Nr 2/2022 Dyrektora Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Toruniu z dnia 27 stycznia 2022 r.;
- Zarządzenie Nr 20/2015 Dyrektora Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Toruniu z dnia 25 sierpnia 2015 r. w sprawie wprowadzenia **Kodeksu Etyki Pracowników Wojewódzkiego Urzędu Pracy**;
- Zarządzenie Nr 37/2019 Dyrektora Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Toruniu z dnia 21 listopada 2018 r. w sprawie polityki **zarządzania ryzykiem** w Wojewódzkim Urzędzie Pracy w Toruniu, zmienione zarządzeniem Nr 25/2019 Dyrektora Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Toruniu z dnia 11 grudnia 2019 r.;
- Zarządzenie Nr 25/2018 Dyrektora Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Toruniu z dnia 13 września 2018 r. w sprawie powołania **Zespołu ds. oceny ryzyka w ramach perspektywy finansowej 2014-2020**;
- Zarządzenie Nr 21/2021 Dyrektora Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Toruniu z dnia 7 września 2021 r. w sprawie zmiany **Opisu Funkcji i Procedur dla Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020**;
- Uchwała nr 20/787/22 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 25.05.2022 r. zmieniająca uchwałę w sprawie przyjęcia **Opisu Funkcji i Procedur instytucji realizujących Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020**;

- Zarządzenie Nr 7/2016 Dyrektora Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Toruniu z dnia 20 lipca 2016r. w sprawie wprowadzenia **Regulaminu pracy** w Wojewódzkim Urzędzie Pracy w Toruniu, zmienione Zarządzeniem nr 19/2018 Dyrektora Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Toruniu z dnia 20 czerwca 2018 r., Zarządzeniem Nr 2/2019 Dyrektora Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Toruniu z dnia 4 lutego 2019 r., Zarządzeniem Nr 3/2020 Dyrektora Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Toruniu z dnia 18 stycznia 2020 r., zmienione zarządzeniem Nr 5/2022 Dyrektora Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Toruniu z dnia 17 lutego 2022 r., zmienione zarządzeniem 21/2020 Dyrektora Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Toruniu z dnia 24 września 2020 r.;
- Zarządzenie Nr 21/2020 Dyrektora Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Toruniu z dnia 24 września 2020 r. w sprawie wprowadzenia w WUP w Toruniu Polityki monitoringu wizyjnego oraz zmiany Regulaminu pracy w Wojewódzkim Urzędzie Pracy w Toruniu;
- Zarządzenie Nr 36/2018 Dyrektora Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Toruniu z dnia 21 listopada 2018 r. w sprawie **zasad i trybu wyznaczania celów** w Wojewódzkim Urzędzie Pracy w Toruniu, określania mierników ich realizacji oraz zasad monitorowania ich osiągnięcia, zmienione Zarządzeniem Nr 24/2019 Dyrektora Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Toruniu z dnia 11 grudnia 2019 r.;
- Zarządzenie Nr 5/2021 Dyrektora Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Toruniu z dnia 01.03.2021r. w sprawie **powołania stałej komisji przetargowej** do przeprowadzania postępowań o udzielanie zamówień publicznych o wartości przekraczającej próg określony w art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 11 września 2019 r. - Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2019 poz. 2019 ze zm.);
- Zarządzenie Nr 9/2016 Dyrektora Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Toruniu z dnia 14 września 2016 r. w sprawie **instrukcji obiegu i kontroli dokumentów** finansowo-księgowych w Wojewódzkim Urzędzie Pracy w Toruniu;
- Zarządzenie Nr 15/2010 Dyrektora Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Toruniu z dnia 29 lipca 2010 r. w sprawie wprowadzenia zasad **podnoszenia kwalifikacji zawodowych** pracowników WUP, zmienione Zarządzeniem Nr 18/2011 Dyrektora WUP w Toruniu z dnia 27 grudnia 2011 r.;
- Zarządzenie Nr 11/2010 Dyrektora Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Toruniu z dnia 30 kwietnia 2010 r. w sprawie wprowadzenia w Wojewódzkim Urzędzie Pracy w Toruniu **systemu kontroli zarządczej**;
- Zarządzenie Nr 38/2015 Dyrektora Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Toruniu z dnia 3 listopada 2015 r. w sprawie ustalenia **procedur kontroli finansowej** w Wojewódzkim Urzędzie Pracy w Toruniu;
- Zarządzenie Nr 21/2006 Dyrektora Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Toruniu z dnia 28.09.2006 r. w sprawie Instrukcji **systemu audytu wewnętrznego** i Podręcznika

- procedur audytu wewnętrznego opracowanego i stosowanego na Stanowisku ds. Audytu Wewnętrznego w Wojewódzkim Urzędzie Pracy w Toruniu,
- Instrukcja Wykonawcza Instytucji Pośredniczącej (WUP) Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020;
 - **Zestaw instrukcji wykonawczych do procesów dla Instytucji Pośredniczącej (IP)** w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój;

4) innych dokumentów z obszaru nadużyć finansowych:

- Guidance for Member States and Programme Authorities: Fraud Risk Assessment and Effective and Proportionate Anti-Fraud Measures (tłum: Wytyczne dla państw członkowskich i instytucji programu pn. Ocena ryzyka nadużyć finansowych oraz skuteczne i proporcjonalne środki zwalczania nadużyć finansowych), zwane dalej: „**Wytycznymi KE**” (EGESIF_14-0021-00 dnia 16 czerwca 2014 r.);
- Zalecenia w zakresie wprowadzania mechanizmów przeciwdziałania i zwalczania nadużyć finansowych w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014 – 2020;
- Strategia zwalczania nadużyć finansowych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020;
- Zawiadomienie Komisji Europejskiej - Wytyczne dotyczące unikania konfliktów interesów i zarządzania takimi konfliktami na podstawie rozporządzenia finansowego z dnia 9 kwietnia 2021 r., Dz. Urz. UE C 2021.121.1;
- Identyfikowanie przypadków konfliktu interesów w postępowaniach o udzielenie zamówień publicznych w ramach działań strukturalnych. Praktyczny przewodnik dla kierowników opracowany przez grupę ekspertów z państw członkowskich koordynowaną przez Dział D.2 OLAF – Zapobieganie nadużyciom (dokument zatwierdzony przez grupę ds. zapobiegania nadużyciom finansowym COCOLAF w dniu 12 listopada 2013 r.);
- Wykrywanie przerobionych dokumentów w dziedzinie działań strukturalnych. Praktyczny przewodnik dla instytucji zarządzających opracowany przez grupę ekspertów z państw członkowskich koordynowaną przez Dział D.2 OLAF - Zapobieganie nadużyciom (dokument zatwierdzony przez grupę ds. Zapobiegania nadużyciom finansowym COCOLAF w dniu 12 listopada 2013 r.);
- Rekomendacje postępowań antykorupcyjnych przy stosowaniu procedury udzielania zamówień publicznych, Centralne Biuro Antykorupcyjne, Warszawa 2015;
- Wytyczne antykorupcyjne dla administracji publicznej w zakresie jednolitych rozwiązań instytucjonalnych oraz zasad postępowania dla urzędników i osób należących do grupy PTEF, Centralne Biuro Antykorupcyjne, Warszawa 2020.

2. Stosowanie wyżej wymienionych dokumentów zapewnia odpowiedni podział obowiązków w Wojewódzkim Urzędzie Pracy w Toruniu w zakresie przeciwdziałania i zwalczania nadużyć finansowych oraz wdrożenie odpowiednich procedur zgłaszania nadużyć finansowych.
3. Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu dąży do tego, aby jego działania były wolne od niedozwolonego postępowania.
4. Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu działa na rzecz zapobiegania i przeciwdziałania przypadkom niedozwolonego postępowania w zakresie wszelkich nadużyć finansowych oraz, jeżeli już do nich dojdzie, zajmuje się nimi niezwłocznie.

§ 2. ZASADY PODSTAWOWE

1. Pracownicy Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Toruniu utrzymują najwyższy poziom rzetelności i skuteczności we wszystkich działaniach w zakresie zwalczania nadużyć finansowych.
2. Wszelkie przypadki niedozwolonego postępowania należy niezwłocznie zgłaszać i badać w sposób dokładny i rzetelny, powiadamiając organy ścigania oraz podejmując odpowiednie kroki prawne w celu odzyskania niewłaściwie wykorzystanych funduszy.

§ 3. ZAKRES POLITYKI

Niniejsza Polityka ma zastosowanie do wszystkich działań Wojewódzkiego Urzędu Pracy, a w szczególności do projektów finansowanych ze środków unijnych.

§ 4. DEFINICJE

W ramach niniejszej polityki niedozwolone postępowanie obejmuje wszelkie nadużycia finansowe, w tym nieprawidłowości, korupcję, konflikt interesów (potencjalny, pozorny, rzeczywisty), zмовę, wymuszenie, obstrukcję, pranie pieniędzy i finansowanie terroryzmu, zdefiniowane w następujący sposób:

- a) **nieprawidłowość** – zgodnie art. 2 pkt 36 rozporządzenia ogólnego oznacza każde naruszenie prawa unijnego lub prawa krajowego dotyczącego stosowania prawa unijnego, wynikające z działania lub zaniechania podmiotu gospodarczego zaangażowanego we wdrażanie EFS, które ma lub może mieć szkodliwy wpływ na budżet Unii poprzez jego obciążenie nieuzasadnionym wydatkiem;

- b) **nieprawidłowość systemowa** – zgodnie z art. 2 punkt 38 rozporządzenia ogólnego, to każda nieprawidłowość, która ma mieć charakter powtarzalny, o wysokim prawdopodobieństwie wystąpienia w podobnych rodzajach projektów i jednocześnie taka, która jest konsekwencją istnienia poważnych defektów w skutecznym funkcjonowaniu systemu zarządzania i kontroli, w tym nieprawidłowość polegająca na niewprowadzeniu odpowiednich procedur zgodnie z rozporządzeniem ogólnym oraz przepisami dotyczącymi poszczególnych funduszy;
- c) **nadużycie finansowe** - w odniesieniu do wydatków zgodnie z art. 1 ust. 1 lit. a) Konwencji z dnia 26 lipca 1995 r. sporządzonej na mocy art. K.3 Traktatu o ochronie interesów finansowych Wspólnot Europejskich (Dz.U C 316 z dnia 27 listopada 1995 r.) jest to jakiegokolwiek celowe działanie lub zaniechanie dotyczące:
- i. wykorzystania lub przedstawienia fałszywych, nieścisłych lub niekompletnych oświadczeń lub dokumentów celem sprzeniewierzenia lub bezprawnego zatrzymania środków z budżetu ogólnego WE lub budżetów zarządzanych przez WE lub w ich imieniu,
 - ii. nieujawnienia informacji z naruszeniem określonych zobowiązań, w tym samym celu,
 - iii. niewłaściwego wykorzystania takich środków do celów innych niż te, na które zostały początkowo przyznane.

Zgodnie z art. 3 ust. 2 Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1371 z dnia 5 lipca 2017 r. w sprawie zwalczania za pośrednictwem prawa karnego nadużyć na szkodę interesów finansowych Unii „za nadużycie naruszające interesy finansowe Unii uważa się:

- a) w odniesieniu do wydatków niewiązanych z zamówieniami publicznymi – działanie lub zaniechanie odnoszące się do:
 - i. wykorzystywania lub przedstawiania nieprawdziwych, niepoprawnych lub niepełnych oświadczeń lub dokumentów, skutkującego sprzeniewierzeniem lub bezprawnym zatrzymaniem środków finansowych lub aktywów z budżetu Unii lub z budżetów, którymi Unia zarządza lub którymi zarządza się w jej imieniu;
 - ii. nieujawnienia informacji z naruszeniem szczególnego obowiązku, z tym samym skutkiem;
lub
 - iii. niewłaściwego wykorzystania takich środków finansowych lub aktywów do celów innych niż te, na które pierwotnie zostały przyznane;
- b) w odniesieniu do wydatków związanych z zamówieniami publicznymi, co najmniej w przypadkach, w których dopuszczono się ich w celu uzyskania przez sprawcę lub inną osobę bezprawnych korzyści powodujących stratę w interesach finansowych Unii – działanie lub zaniechanie odnoszące się do:

- i. wykorzystywania lub przedstawiania nieprawdziwych, niepoprawnych lub niepełnych oświadczeń lub dokumentów, skutkującego sprzeniewierzeniem lub bezprawnym zatrzymaniem środków finansowych lub aktywów z budżetu Unii lub z budżetów, którymi Unia zarządza lub którymi zarządza się w jej imieniu;
- ii. nieujawnienia informacji z naruszeniem szczególnego obowiązku, z tym samym skutkiem;
lub
- iii. niewłaściwego wykorzystania takich środków finansowych lub aktywów do celów innych niż te, na które pierwotnie zostały przyznane, ze szkodą dla interesów finansowych Unii”.

Należy mieć na uwadze również, że określenie „nadużycie finansowe” jest potocznie używane do opisu szeregu różnych czynów zabronionych, takich jak: kradzież, korupcja, przywłaszczenie, fałszerstwo, wprowadzanie w błąd, zmowa, pranie pieniędzy oraz zatajanie istotnych faktów. Zatem, pojęcie „nadużycie finansowe” używane w tym dokumencie powinno być również rozumiane w sposób szeroki.

Z nadużyciem wiąże się często wykorzystanie oszustwa w celu uzyskania korzyści dla siebie, osoby bliskiej lub osoby trzeciej, bądź w celu spowodowania straty dla innej osoby - kluczowym elementem odróżniającym nadużycie od nieprawidłowości jest działanie intencjonalne. Nadużycie finansowe pociąga więc za sobą nie tylko skutki finansowe, lecz może też przyczynić się do utraty reputacji organizacji odpowiedzialnej za zarządzanie funduszami UE;

- d) **podejrzanie nadużycia** - w rozumieniu art. 27 pkt c Rozporządzenia Komisji (WE) nr 1828/2006 z dnia 8 grudnia 2006 r. ustanawiającego szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności oraz rozporządzenia (WE) nr 1080/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego - jest to nieprawidłowość, która prowadzi do wszczęcia postępowania administracyjnego lub sądowego na poziomie krajowym w celu stwierdzenia zamierzonego działania, w szczególności nadużycia finansowego.

Szczegółowe zasady ustalenia podejrzenia popełnienia nadużyć finansowych zostały określone w Procedurze Pełnomocnika Rządu do Spraw Zwalczenia Nieprawidłowości Finansowych na Szkodę Rzeczypospolitej Polskiej lub Unii Europejskiej pn. Realizacja obowiązku informowania KE o nieprawidłowościach stwierdzonych w ramach wykorzystania funduszy UE – RION;

- e) **korupcja** – zgodnie z art. 1 ust. 3a ustawy o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym, korupcja oznacza czyn:

a) polegający na obiecywaniu, proponowaniu lub wręczaniu przez jakąkolwiek osobę, bezpośrednio lub pośrednio, jakichkolwiek nienależnych korzyści osobie pełniącej funkcję publiczną dla niej samej lub dla jakiegokolwiek innej osoby, w zamian za działanie lub zaniechanie działania w wykonywaniu jej funkcji;

b) polegający na żądaniu lub przyjmowaniu przez osobę pełniącą funkcję publiczną bezpośrednio, lub pośrednio, jakichkolwiek nienależnych korzyści, dla niej samej lub dla jakiegokolwiek innej osoby, lub przyjmowaniu propozycji lub obietnicy takich korzyści, w zamian za działanie lub zaniechanie działania w wykonywaniu jej funkcji;

c) popełniany w toku działalności gospodarczej, obejmującej realizację zobowiązań względem władzy (instytucji) publicznej, polegający na obiecywaniu, proponowaniu lub wręczaniu, bezpośrednio lub pośrednio, osobie kierującej jednostką niezaliczaną do sektora finansów publicznych lub pracującą w jakimkolwiek charakterze na rzecz takiej jednostki, jakichkolwiek nienależnych korzyści, dla niej samej lub na rzecz jakiegokolwiek innej osoby, w zamian za działanie lub zaniechanie działania, które narusza jej obowiązki i stanowi społecznie szkodliwe odwzajemnienie;

d) popełniany w toku działalności gospodarczej obejmującej realizację zobowiązań względem władzy (instytucji) publicznej, polegający na żądaniu lub przyjmowaniu bezpośrednio lub pośrednio przez osobę kierującą jednostką niezaliczaną do sektora finansów publicznych lub pracującą w jakimkolwiek charakterze na rzecz takiej jednostki, jakichkolwiek nienależnych korzyści lub przyjmowaniu propozycji lub obietnicy takich korzyści dla niej samej lub dla jakiegokolwiek innej osoby, w zamian za działanie lub zaniechanie działania, które narusza jej obowiązki i stanowi społecznie szkodliwe odwzajemnienie.

Na potrzeby niniejszego dokumentu przyjmuje się, że korupcja stanowi szczególny rodzaj nadużycia finansowego.

f) **konflikt interesów** - należy przez to rozumieć konflikt, o którym mowa w artykule 61 rozporządzenia finansowego, który stanowi, że:

„1. Podmiotom upoważnionym do działań finansowych w rozumieniu rozdziału 4 niniejszego tytułu oraz innym osobom, w tym również organom krajowym na dowolnym szczeblu, uczestniczącym w wykonaniu budżetu w ramach zarządzania bezpośredniego, pośredniego i dzielonego, w tym również w odnośnych działaniach przygotowawczych, a także w audycie lub kontroli, zakazuje się podejmowania jakichkolwiek działań, które mogą spowodować powstanie konfliktu ich interesów z interesami Unii. Podmioty te muszą również podejmować odpowiednie środki, aby zapobiegać powstaniu konfliktu interesów w ramach funkcji wchodzących w zakres ich odpowiedzialności, oraz aby zareagować na sytuacje, które obiektywnie można postrzegać jako konflikt interesów.

2. W przypadku gdy istnieje ryzyko konfliktu interesów w odniesieniu do członka personelu organu krajowego, dana osoba kieruje sprawę do swojego przełożonego.

W przypadku gdy takie ryzyko istnieje w odniesieniu do pracowników objętych

regulaminem pracowniczym, dana osoba kieruje sprawę do odpowiedniego delegowanego urzędnika zatwierdzającego. Odpowiedni przełożony lub delegowany urzędnik zatwierdzający potwierdzają na piśmie, czy stwierdzono konflikt interesów. W razie stwierdzenia istnienia konfliktu interesów organ powołujący lub odpowiedni organ krajowy zapewniają, aby dana osoba zaprzestała jakichkolwiek działań w danej kwestii. Odpowiedni delegowany urzędnik zatwierdzający lub odpowiedni organ krajowy zapewniają, aby wszelkie dalsze stosowne działania zostały podjęte zgodnie z mającym zastosowanie prawem.

3. Do celów ust. 1 konflikt interesów istnieje wówczas, gdy bezstronne i obiektywne pełnienie funkcji podmiotu upoważnionego do działań finansowych lub innej osoby, o których mowa w ust. 1, jest zagrożone z uwagi na względy rodzinne, emocjonalne, sympatie polityczne lub związki z jakimkolwiek krajem, interes gospodarczy lub jakiegokolwiek inne bezpośrednie lub pośrednie interesy osobiste”.

Według Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju konflikt interesów to konflikt pomiędzy obowiązkiem publicznym a interesami prywatnymi urzędnika publicznego, polegający na tym, że interesy urzędnika publicznego jako osoby prywatnej mogłyby niewłaściwie wpłynąć na wykonywanie przez niego swoich obowiązków i zadań publicznych.

- g) **potencjalny konflikt interesów** - ma miejsce, gdy urzędnik publiczny ma takie interesy prywatne, które sprawiają, że konflikt interesów zaistniałby, gdyby dany urzędnik miał zaangażować się w odpowiednie (tj. sprzeczne) obowiązki urzędowe w przyszłości;
- h) **pozorny konflikt interesów** - to konflikt, o którym można powiedzieć, że istnieje, gdy wydaje się, że prywatne interesy urzędnika publicznego mogłyby niewłaściwie wpłynąć na wykonywanie przez niego swoich obowiązków, lecz w rzeczywistości tak się nie dzieje;
- i) **rzeczywisty konflikt interesów** - to konflikt pomiędzy obowiązkiem publicznym a interesami prywatnymi urzędnika publicznego, polegający na tym, że interesy urzędnika publicznego jako osoby prywatnej mogłyby niewłaściwie wpłynąć na wykonywanie przez niego swoich obowiązków i zadań publicznych;
- j) **zmowa przetargowa** - polega na uzgadnianiu przez przedsiębiorców przystępujących do przetargu, lub przez tych przedsiębiorców i przedsiębiorcę będącego organizatorem przetargu, warunków składanych ofert, w szczególności co do zakresu prac lub ceny;
Dwa główne typy zmwów przetargowych:
 - a) zmowa pozioma (horyzontalna) lub kartel – jest to porozumienie ograniczające konkurencję między przedsiębiorcami, którzy powinni między sobą rywalizować. Zmowy tego rodzaju mogą przybierać wiele form, lecz zawsze mają na celu osłabienie konkurencji między potencjalnymi wykonawcami, co ostatecznie może prowadzić do zawyżenia ceny lub pogorszenia jakości towarów lub usług,

b) zmowa pionowa (wertrykalna) – rozumiana, jako porozumienie pomiędzy podmiotami działającymi na różnych szczeblach obrotu (np. pomiędzy producentem i dystrybutorem lub zamawiającym i wykonawcą). Zmowy te polegają najczęściej na uzgodnieniu warunków przetargu lub treści specyfikacji istotnych warunków zamówienia (SWZ) między zamawiającym, a jednym z potencjalnych wykonawców, w celu wykluczenia z udziału w przetargu innych wykonawców.

a) **obstrukcja** - działanie polegające na:

- umyślnym niszczeniu, podrabianiu, przerabianiu lub ukrywaniu materiału dowodowego na potrzeby śledztwa i/lub grożeniu dowolnej stronie, jej prześladowaniu lub zastraszaniu, aby uniemożliwić jej ujawnienie informacji mających związek z faktami, których dotyczy dochodzenie, czy też uniemożliwienie prowadzenia dochodzenia lub
- czynach mających w istotny sposób utrudnić egzekwowanie umownych praw Wojewódzkiemu Urzędowi Pracy w Toruniu, organowi kontrolnemu bądź innemu równoważnemu organowi Unii Europejskiej albo państw członkowskich zgodnie z aktualnym aktem prawnym, regulacją czy traktatem albo na mocy dowolnej umowy, jaką Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu zawarł w celu wdrożenia takiego aktu prawnego, regulacji czy traktatu.

b) **pranie pieniędzy** - konwersja lub przekazywanie mienia ze świadomością, że pochodzi ono z działalności przestępczej lub z udziału w takiej działalności, w celu ukrywania lub zatajania nielegalnego pochodzenia tego mienia albo w celu udzielenia pomocy takiej osobie, która bierze udział w takiej działalności, aby umożliwić jej uniknięcie konsekwencji prawnych takiego działania,

- ukrycie lub zatajenie prawdziwego charakteru mienia, jego źródła, miejsca położenia, rozporządzenia nim, przemieszczania, własności lub praw do mienia, ze świadomością, że mienie to pochodzi z działalności przestępczej lub z udziału w takiej działalności,
- nabycie, posiadanie lub wykorzystywanie mienia ze świadomością w momencie jego otrzymania, że mienie to pochodzi z działalności o charakterze przestępczym lub z udziału w takiej działalności,
- udział lub współdziałanie w popełnieniu czynów określonych w powyższych punktach, usiłowania ich popełnienia, jak też pomocnictwo, podżeganie, ułatwienie oraz doradzanie przy ich popełnieniu.

c) **finansowanie terroryzmu** — bezpośrednie lub pośrednie dostarczanie lub gromadzenie funduszy wszelkimi sposobami z zamiarem ich użycia lub ze świadomością, że mają one zostać użyte, w całości lub w części, w celu popełnienia jakiegokolwiek z przestępstw określonych w art. 1-4 decyzji ramowej Rady 2002/475/WSiSW z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie zwalczania terroryzmu.

§ 5. ŚRODKI PRZECIWDZIAŁANIA NADUŻYCIOM FINANSOWYM

1. W Wojewódzkim Urzędzie Pracy w Toruniu funkcjonują adekwatne środki zwalczania nadużyć finansowych w oparciu o wyniki procesu zarządzania ryzykiem, zgodnie z art. 125 pkt 4c rozporządzenia ogólnego.
2. Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu zarządza ryzykiem m.in. przy wykorzystaniu narzędzi informatycznych oraz zapewnia, że pracownicy są świadomi ryzyka nadużyć finansowych oraz zapewnione są dla nich szkolenia z zakresu identyfikacji i zwalczania nadużyć finansowych, w tym korupcji.
3. Dyrektor WUP w Toruniu prowadzi systematyczne działania w zakresie usprawniania systemu kontroli zarządczej.
4. Zarządzanie ryzykiem nadużyć finansowych realizowane jest zgodnie z metodologią zarządzania ryzykiem przyjętą w Wojewódzkim Urzędzie Pracy w Toruniu.

§ 6. POLITYKA DOTYCZĄCA PRZECIWDZIAŁANIA KONFLIKTOWI INTERESÓW

1. Zasady przeciwdziałania konfliktowi interesów uwzględniają obowiązujące przepisy prawa wspólnotowego i krajowego, dokumenty wynikające z wewnętrznych uregulowań Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Toruniu oraz Zalecenia w zakresie wprowadzania mechanizmów przeciwdziałania i zwalczania nadużyć finansowych w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 i Strategię zwalczania nadużyć finansowych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020.
2. Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu zobowiązuje się do wdrażania skutecznych rozwiązań służących zapobieganiu wystąpieniu konfliktu interesów. Jest to możliwe poprzez:
 - a) zdefiniowanie potencjalnych zagrożeń oraz ciągłe ich monitorowanie;
 - b) bezwzględne przeciwdziałanie potencjalnym, pozornym i rzeczywistym konfliktom interesów;
 - c) stałe edukowanie pracowników w zakresie przeciwdziałania konfliktom interesów oraz promowanie postaw etycznych;
 - d) bieżące rozwiązywanie sytuacji problemowych;

- e) zachęcanie do informowania o zaistniałych problemach i podejrzeniach wystąpienia konfliktów interesów;
 - f) zachęcanie do podnoszenia świadomości w zakresie wykrywania i przeciwdziałania występowaniu ww. konfliktów.
3. Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu zidentyfikował okoliczności/procesy, które mogą prowadzić do/lub stanowią konflikt interesów. Należą do nich w szczególności m.in.:
- a) przeprowadzanie zamówień publicznych;
 - b) wybór projektów do dofinansowania;
 - c) rozpatrywanie środków odwoławczych (np. ryzyko wydania decyzji korzystnej dla beneficjenta w wyniku wystąpienia konfliktu interesów);
 - d) prowadzenie kontroli (np. ryzyko ograniczania zastrzeżeń w wynikach kontroli wskutek wystąpienia konfliktu interesów);
 - e) informowanie o nieprawidłowościach (np. ryzyko nieuznania danej sytuacji za nieprawidłową, pomimo istnienia do tego przesłanek, ze względu na konflikt interesów);
 - f) wydawanie decyzji administracyjnych oraz rozpatrywanie odwołań od decyzji administracyjnych (np. ryzyko uchylecia decyzji wskutek wystąpienia konfliktu interesów);
 - g) weryfikacja wniosków o płatność, poświadczeń i deklaracji wydatków (certyfikacja wydatków niedostatecznie zweryfikowanych lub niekwalifikowalnych w wyniku wystąpienia konfliktu interesów).
4. Do mechanizmów zapobiegających wystąpieniu konfliktu interesów, które zostały uwzględnione w odpowiednich instrukcjach wykonawczych, regulaminach wewnętrznych i innych dokumentach Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Toruniu należy zaliczyć m.in.:
- a) podpisywanie deklaracji/oświadczeń o bezstronności w procesach dotyczących wyboru projektów, kontroli, weryfikacji wniosków o płatność;
 - b) podpisywanie oświadczeń o zaistnieniu lub nieistnieniu okoliczności, o których mowa w art. 56 ust. 2 ustawy Pzp oraz oświadczeń o braku konfliktu interesów (oświadczenie o braku konfliktu interesów powinno być także podpisywane w przypadku postępowań przeprowadzonych w ramach zasady konkurencyjności);
 - c) stosowanie zasady „dwóch par oczu”;
 - d) weryfikowanie i zatwierdzanie zadań przez bezpośredniego przełożonego;
 - e) zapewnienie odpowiedniego podziału zadań w instytucji;
 - f) odpowiednie szkolenia zwiększające poziom świadomości pracowników w tym obszarze.

5. Wprowadzone mechanizmy, m.in.: oświadczenia o bezstronności oraz o braku występowania konfliktu interesów są narzędziem służącym zapobieganiu przypadkom nadużyć finansowych, które również chronią pracowników przed oskarżeniem o nieujawnienie konfliktu interesów na późniejszym etapie.
6. Każdy pracownik Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Toruniu w sytuacji, gdy posiada wiedzę, że może wystąpić konflikt interesu, winien niezwłocznie zgłosić ten fakt bezpośrednio przełożonemu.
7. W uzasadnionych przypadkach należy pracownika wyłączyć z dalszych czynności, a jeżeli jest to konieczne i możliwe powtórzyć wszelkie istotne etapy określonych czynności, w których pracownik brał udział.
8. W przypadku wystąpienia rzeczywistego konfliktu interesów, wynikającego z działań pracownika Wojewódzkiego Urzędu Pracy, polegającego na naruszeniu zapisów Polityki oraz zapisów wewnętrznych dokumentów, którego wina zostanie jednoznacznie udowodniona, pracownik może być pociągnięty do odpowiedzialności dyscyplinarnej.

§ 7. OBSZAR ANALIZ I KONTROLI

1. Działania mające na celu prowadzenie stałych kontroli, analiz, okresowych przeglądów rozwiązań w zakresie przeciwdziałania nadużyciom finansowym. Wypracowanie procedur zgłaszania nadużyć finansowych, w tym korupcji do odpowiednich podmiotów krajowych oraz do Europejskiego Urzędu ds. Zwalczenia Nadużyć Finansowych (OLAF).
Działania te będą realizowane w szczególności przez:
 - realizację zadań kontrolnych,
 - realizację zadań audytowych,
 - opracowanie analiz ryzyka dla kierownictwa Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Toruniu dotyczących informacji o możliwych do wystąpienia nadużyciach finansowych w Wojewódzkim Urzędzie Pracy w Toruniu.
2. Działania mające na celu zarządzanie kompetencjami pracowników Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Toruniu w zakresie nadużyć finansowych, w tym konfliktu interesów, skutków korupcji, sankcji związanych z korupcją i przeciwdziałania zagrożeniom korupcyjnym, będą realizowane w szczególności przez:
 - identyfikację stanowisk wrażliwych (zagrożonych np. korupcją lub konfliktem interesów), szczególnie nadzór nad podejmowaniem dodatkowych zajęć przez pracowników WUP w Toruniu,

- usprawnienie procesu składania i analizy oświadczeń o stanie majątkowym,
 - ochronę pracowników zgłaszających podejrzenia nadużyć finansowych przed represjami.
3. Działania mające na celu kształtowanie i propagowanie postaw etycznych oraz podnoszenie świadomości zagrożeń wszelkich nadużyć finansowych, w tym korupcji wśród pracowników i klientów Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Toruniu. Działania te będą realizowane w szczególności przez:
- wdrożenie na stronie internetowej Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Toruniu systemu powiadamiania o nadużyciach finansowych,
 - akcje informacyjne na stronach internetowych WUP w Toruniu,
 - współpracę w zakresie wymiany wiedzy z innymi urzędami pracy oraz innymi jednostkami organizacyjnymi Samorządu Województwa,
 - raportowanie stanów ewentualnego zagrożenia wystąpienia nadużyć finansowych w materiałach dotyczących kontroli zarządczej,
 - systematyczne szkolenie pracowników Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Toruniu z zakresu identyfikacji i zwalczania nadużyć finansowych, przy wykorzystaniu materiałów sporządzanych przez OLAF, CBA i inne instytucje.

§ 8. OBSZAR ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH ORAZ GOSPODAROWANIA MIENIEM I ŚRODKAMI PUBLICZNYMI

Działania mające na celu wzmocnienie przejrzystości, konkurencyjności i obiektywizmu procesu udzielania zamówień publicznych oraz gospodarowania mieniem i środkami publicznymi, będą realizowane w szczególności przez:

- 1) systematyczny przegląd i aktualizację procedur zamówień publicznych oraz gospodarowania mieniem i środkami publicznymi,
- 2) doraźne kontrole lub audyty wybranych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego, wynikające z analizy ryzyka.

§ 9. OBSZAR TWORZENIA REGULACJI WEWNĘTRZNYCH PRZYGOTOWYWANEJ PRZEZ WOJEWÓDZKI URZĄD PRACY W TORUNIU

Działania mające na celu wypracowanie i wdrożenie mechanizmów oceny projektów aktów prawnych, okresowej oceny efektywności oraz jakości obowiązujących przepisów pod względem antykorupcyjnym, będą realizowane w szczególności przez systematyczny przegląd i aktualizację regulacji wewnętrznych pod kątem ewentualnych zagrożeń nadużyć finansowych.

§ 10. OBSZAR ROZWIĄZAŃ SYSTEMOWYCH

W ramach obszaru rozwiązań systemowych realizowane są m.in. następujące działania:

- 1) wdrożenie systemu przeciwdziałania zagrożeniom nadużyć finansowych w Wojewódzkim Urzędzie Pracy w Toruniu uwzględniającym tabelę zagrożeń nadużyć finansowych, która jest aktualizowana na podstawie usystematyzowanego i udokumentowanego szacowania ryzyka,
- 2) opracowanie mechanizmów reagowania na zagrożenia nadużyć finansowych, w szczególności w kontaktach pracownik urzędu klient urzędu.

§ 11. ZGŁASZANIE NADUŻYĆ

Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu zarządza przypadkami wykrytych nadużyć finansowych, w tym korupcji w oparciu o przepisy prawa wspólnotowego i krajowego, regulacje wewnętrzne właściwe dla zakresu zidentyfikowanych nieprawidłowości, w tym nadużyć finansowych.

DYREKTOR
Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Toruniu

Lukasz Jaworski